

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
GIOVANNI PITRUZZELLA
14 päivänä marraskuuta 2023¹

Asia C-400/22

VT ja

UR

vastaan

Conny GmbH

(Ennakkoratkaisupyyntö – Landgericht Berlin (Berliinin alueellinen alioikeus, Saksa))

Ennakkoratkaisukysymys – Kuluttajansuoja – Direktiivi 2011/83/EU – 8 artiklan 2 kohta – Sopimusta edeltävä tiedonantovelvollisuus – Etäsopimuksia koskevat muotovaatimukset – Sähköisessä muodossa tehdyt sopimukset – Tilaus, joka on tehty internetsivuston kautta näppäintä käyttäen – Elinkeinonharjoittajan velvollisuus merkitä tilausnäppäin sanoilla ”tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus” – Ehdollinen maksuvelvollisuus

1. Onko mahdollisesti toteutuvaan ehdolliseen maksuvelvollisuuteen, jonka toteutumiseen kuluttaja ei voi vaikuttaa, sovellettava kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisen etäsopimuksen tekohetkellä samoja unionin oikeuden mukaisia muotovaatimuksia kuin välittömään maksuvelvollisuuteen, johon ei liity ehtoja?

I Oikeudellinen kehys

A Euroopan unionin oikeus

2. Kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta 25.10.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU (EUVL 2011, L 304, s. 64) johdanto-osan 4, 5, 7, ja 39 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(4) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 26 artiklan 2 kohdan mukaisesti sisämarkkinoiden on määrä käsittää alue, jolla ei ole sisäisiä rajoja ja jolla taataan tavaroiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus sekä sijoittautumisvapaus. Etäsopimusten ja muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyjen kuluttajasopimusten tiettyjen näkökohtien

¹ Alkuperäinen kieli: italia.

yhdenmukaistaminen on välttämätöntä, jotta saataisiin aikaan todelliset kuluttajan sisämarkkinat, joilla vallitsee asianmukainen tasapaino kuluttajansuojan korkean tason ja yritysten kilpailukyvyn välillä, samalla varmistaen, että toissijaisuusperiaatetta kunnioitetaan.

- (5) – – Siksi kuluttajille annettavien tietojen ja peruuttamisoikeuden täysi yhdenmukaistaminen etäsopimusten ja muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtävien sopimusten osalta edistää kuluttajansuojan korkeaa tasoa ja parantaa elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisten sisämarkkinoiden toimivuutta.

--

- (7) Joidenkin keskeisten sääntelynäkökohtien täysi yhdenmukaistaminen lisääisi tuntuvasti oikeusvarmuutta sekä kuluttajien että elinkeinonharjoittajien kannalta. Sekä kuluttajien että elinkeinonharjoittajien olisi voitava luottaa selkeästi määriteltyihin oikeuskäsitteisiin perustuviin yhtenäisiin sääntelypuutteisiin, joilla säännellään elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisiin sopimuksiin liittyviä tiettyjä näkökohtia kaikkialla unionissa. Tällaisen yhdenmukaistamisen myötä sääntöjen hajanaisuudesta johtuvat esteet poistuisivat ja sisämarkkinat toteutuisivat tällä alalla. Esteet voidaan poistaa vain vahvistamalla yhdenmukaiset säännöt unionin tasolla. Lisäksi kuluttajat hyötyisivät korkeatasoisesta kuluttajansuojasta koko unionissa.

--

- (39) Kun on kyse verkkosivuston kautta tehtävistä etäsopimuksista, on tärkeää varmistaa, että kuluttaja kykenee kaikilta osin lukemaan ja ymmärtämään sopimuksen pääkohdat ennen tilauksensa tekemistä. Siksi tässä direktiivissä olisi säädettävä, että näiden kohtien on oltava näkyvillä tilauksen tekemiseksi vaaditun vahvistuksen välittömässä läheisyydessä. Lisäksi on tärkeää varmistaa, että kuluttaja voi tällaisissa tilanteissa määrittää hetken, jolloin hän sitoutuu maksamaan elinkeinonharjoittajalle. Siksi kuluttajan huomio olisi yksiselitteisen sanamuodon avulla kiinnitettävä siihen, että tilauksen tekemiseen liittyy velvollisuus maksaa elinkeinonharjoittajalle.”

3. Direktiivin 2011/83 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Aihe”, säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on myötävaikuttaa sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan saavuttamalla kuluttajansuojan korkea taso ja lähentämällä kuluttajien ja elinkeinonharjoittajien välisiä sopimuksia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten tiettyjä osia.”

4. Tämän direktiivin 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

- 7) ’etäsopimuksella’ sopimusta, joka tehdään elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä etämyyntiä varten luodussa myynti- tai palveluntarjontajärjestelmässä ilman, että elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja ovat samanaikaisesti fyysisesti läsnä, ja käyttäen pelkästään yhtä tai useampaa etäviestintä sopimukseen tekemiseen asti, sopimuksen tekemisen ajankohta mukaan lukien;

– –”

5. Saman direktiivin 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, säädetään seuraavaa:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan siinä vahvistetuin edellytyksin ja siinä säädetystä laajuudesta elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisiin sopimuksiin. – –

– –

5. Tämä direktiivi ei vaikuta kansalliseen yleiseen sopimusoikeuteen, kuten sopimuksen pätevyyttä, tekemistä tai vaikutuksia koskeviin sääntöihin, ellei yleisen sopimusoikeuden näkökohtia säännellä tällä direktiivillä.”

6. Direktiivin 2011/83 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Etäsopimuksiin ja muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyihin sopimuksiin liittyvät tiedonantovelvollisuudet”, säädetään seuraavaa:

”1. Ennen kuin kuluttaja tulee sidotuksi etäsopimukseen tai muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtyyn sopimukseen taikka vastaavaan tarjoukseen, elinkeinonharjoittajan on toimitettava kuluttajalle selvällä ja ymmärrettävällä tavalla seuraavat tiedot:

– –”

7. Direktiivin 8 artiklassa, jonka otsikko on ”Etäsopimuksia koskevat muotovaatimukset”, säädetään seuraavaa:

”_ _

2. Jos sähköisessä muodossa tehtävässä etäsopimuksessa kuluttajalle asetetaan maksuvelvollisuus, elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava kuluttajalle selvästi ja helposti havaittavasti ja välittömästi ennen kuin kuluttaja tekee tilauksensa 6 artiklan 1 kohdan a, e, o ja p alakohdassa tarkoitetut tiedot.

Elinkeinonharjoittajan on varmistettava, että kuluttaja tilausta tehdessään hyväksyy nimenomaisesti, että tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus. Jos tilauksen tekeminen edellyttää näppäimen tai vastaavan toiminnon käyttöä, näppäin tai vastaava toiminto on merkittävä helposti luettavalla tavalla ainoastaan sanoilla ’tilauksen tekemiseen liittyy maksuvelvollisuus’ tai vastaavalla yksiselitteisellä ilmaisulla, josta käy ilmi, että tilauksen tekemiseen liittyy velvollisuus maksaa elinkeinonharjoittajalle. Jos elinkeinonharjoittaja ei ole noudattanut tätä alakohtaa, sopimus tai tilaus ei sido kuluttajaa.

– –”

B Saksan oikeus

8. Saksan siviililain (Bürgerliches Gesetzbuch, jäljempänä BGB) 312j §:n, jonka otsikko on ”Kuluttajille suunnattuun sähköiseen kaupankäyntiin liittyvät erityiset velvollisuudet”, 3 ja 4 momentissa säädetään seuraavaa:

”(3) Kun on kyse [sähköisessä muodossa tehtävästä kuluttajasopimuksesta, jonka perusteella kuluttajalla on maksuvelvollisuus], elinkeinonharjoittajan on järjestettävä tilaaminen siten, että kuluttaja vahvistaa tilauksellaan nimenomaisesti, että hänelle syntyy maksuvelvollisuus. Jos tilaaminen tapahtuu näppäintä käyttämällä, ensimmäisessä virkkeessä tarkoitettua elinkeinonharjoittajan velvollisuutta katsotaan noudatetun vain, jos näppäimeen on merkitty helposti luettavalla tavalla ainoastaan sanat ’tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus’ tai vastaava yksiselitteinen ilmaisu.

(4) [Sähköisessä muodossa tehtävä kuluttajasopimus, jonka perusteella kuluttajalla on maksuvelvollisuus] syntyy vain, jos elinkeinonharjoittaja on noudattanut sille 3 momentissa asetettua velvollisuutta.”

II Tosiseikat, pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymykset

9. Pääasian vastapuoli (Conny, jäljempänä vastapuoli) on rajavastuuyhtiö, joka esittää asunnon vuokralaisen (jäljempänä vuokralainen) sille siirtämien oikeuksien nojalla kyseisen asunnon vuokralleantajalle (VT ja UR, jäljempänä valittajat) vaatimuksia BGB:n 556d §:ssä tarkoitettua vuokran enimmäismäärän ylittämisen vuoksi.

10. Erityisesti vastapuoli tarjoaa asuntojen vuokralaisille perustamansa internetsivuston kautta mahdollisuutta antaa sille tehtäväksi vedota enimmäisvuokran ylittämiseen liittyviin oikeuksiinsa vuokralleantajia vastaan käyttämällä näppäintä, johon on merkitty ”Jatka” tai ”Vuokranalennustoimeksianto” tai ”Vuokrasääntelyasetuksen mukaisten säästöjen turvaaminen”. Verkkosivustolle rekisteröidytyään vuokralaisten on allekirjoitettava lomake, jolla he vahvistavat tahtovansa antaa toimeksiannon vastapuolelle.

11. Jos vastapuoli menestyy pyrkimyksissään vedota vuokraajan oikeuksiin ja säädetyn enimmäisvuokran ylittävät summat voidaan näin ollen saada takaisin, vuokralaisten on maksettava i) korvaus, joka on kolmasosa (33,33 %) säästetystä vuosivuokrasta (jäljempänä palkkio), ja sen jälkeen, kun vuokralleantajalle on lähetetty maksukehoitus, ii) korvaus, jonka määrä vastaa sitä, joka olisi maksettava asianajajalle asianajajien palkkioista annetun lain säännösten mukaisesti.

12. Nyt esillä olevassa asiassa vuokralainen on ollut 15.11.2018 alkaen vuokralaisena Berliinissä sijaitsevassa asunnossa, jonka valittajat omistavat. Sovittu kuukausivuokra on korkeampi kuin sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä (BGB:n 556d §) säädetty enimmäisvuokra.

13. Vuokralainen – joka rekisteröityi vastapuolen perustamalle internetsivustolle ja allekirjoitti toimeksiantoa koskevan lomakkeen – antoi vastapuolelle tehtäväksi vedota enimmäisvuokran ylittämisestä johtuviin oikeuksiinsa vastaajia vastaan. Toimeksiantosopimus ei kuitenkaan sisältänyt mitään mainintaa vuokralaisen maksuvelvollisuudesta.

14. Vastapuoli esitti 21.1.2020 päivätyllä kirjeellä vastaajien rikkoneen vuokrasääntelysäännöksiä (BGB:n 556d §) ja esitti erilaisia tiedonanto- ja takaisinmaksuvaatimuksia.

15. Amtsgericht Berlin Mitte (Berlin Mitten paikallinen alioikeus, Saksa) hyväksyi kanteen todeten, että vaadittu vuokra ylitti sallitun vuokran vastapuolen väittämässä laajuudessa.

16. Landgericht Berlinin (Berliinin alueellinen alioikeus, Saksa) menettelyssä valittajat katsovat erityisesti, ettei vastapuolella ollut oikeutta vedota vuokralaisen oikeuksiin, koska toimeksianto perustui pätemättömään sopimukseen. Täsmällisemmin sopimuksen pätemättömyys johtui siitä, ettei vastapuolen ja vuokralaisen välisen toimeksiantosopimuksen tekotapa vastannut BGB:n 312j §:n 3 ja 4 momentissa, joilla direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toinen alakohta on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä, tarkoitettuja vaatimuksia, koska vastapuolen internetsivuston näppäimessä, jota vuokraaja oli napsauttanut tehdäkseen sopimuksen, olisi pitänyt olla merkintä ”tilauksen tekemiseen liittyy maksuvelvollisuus” tai vastaava yksiselitteinen ilmaisu, josta käy ilmi, että tilauksen tekemiseen liittyy maksuvelvollisuus.

17. Tässä asiayhteydessä Landgericht Berlin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, koska se epäilee, voidaanko esillä olevassa asiassa soveltaa direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa, sellaisena kuin se on saatettu osaksi Saksan lainsäädäntöä BGB:n 312j §:n 3 ja 4 momentilla, joiden mukaan vastapuolen internetsivulla olevan tilauksen viimeistelyyn tarkoitettun näppäimen on sisällettävä nimenomainen viittaus vuokralaisen maksuvelvollisuuteen. Tämän seikan osalta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, ettei mainittu velvollisuus perustu ainoastaan vuokralaisen vastapuolen verkkosivustolla tekemään tilaukseen, vaan se edellyttää myöhempien edellytysten täyttymistä, joka on epävarmaa.

18. Landgericht Berlin huomauttaa myös, että kansallista säännöstä, jolla direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toinen alakohta on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä – toisin sanoen BGB:n 312j §:n 3 ja 4 momenttia –, ei tulkita kansallisissa tuomioistuimissa yhtenäisellä tavalla.²

19. Näin ollen Landgericht Berlin lykkäsi asian käsittelyä ja esitti unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan kanssa sopusoinnussa, jos kansallista säännöstä (tässä: Saksan siviililain (Bürgerliches Gesetzbuch) 312j §:n 3 momentin toista virkettä ja 4 momenttia, sellaisena kuin se oli voimassa 13.6.2014–27.5.2022) tulkitaan siten, että kyseistä säännöstä samoin kuin direktiivin 2011/83/EU 8 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa voidaan soveltaa myös silloin, jos sähköisessä muodossa tehtävän sopimuksen tekoajankohtana kuluttaja ei ole elinkeinonharjoittajaan nähden maksuvelvollinen ehdottomasti vaan ainoastaan tietyin lisäedellytyksin – esimerkiksi yksinomaan siinä tapauksessa, että se voittaa myöhemmin vireille pantavan riita-asian tai että kolmannelle lähetetään myöhemmin maksukehoitus?”

² Yhtäältä Bundesgerichtshof (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa) katsoo, että BGB:n art. 312j §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettun suojan tavoite ei vaarannu, jos etäsovimuksen puitteissa (a) kuluttaja vaatii jo olemassa olevan saatavan maksua, (b) korvaus on maksettava elinkeinonharjoittajalle vain tietyin edellytyksin, toisin sanoen ainoastaan elinkeinonharjoittajan voittaessa, ja (c) korvaus muodostuu siitä, että elinkeinonharjoittaja saa osansa saatavaa realisoitaessa (ks. tuomio 19.1.2022, VIII ZR 123/21, DE:BGH:2022:190122 UVIII ZR123.21.0, 55 kohta, ja tuomio 30.3.2022, VIII ZR 358/20, DE:BGH:2022:300322UVIII ZR358.20.0, 58 kohta). Tämän tulkinnan nojalla vastapuolen ja vuokraajan tekemää sopimusta olisi nyt esillä olevassa asiassa pidettävä pätevänä. Toisaalta Bundesgerichtshof on nimenomaisesti sulkenut pois suppean tulkinnan BGB:n säännösten suojelutarkoituksen nojalla (ks. tuomio 19.1.2022, VIII ZR 122/21, DE:BGH:2022:190122UVIII ZR122.21.0, 52 kohta), mikä viittaisi siihen, että tässä kyseessä oleva etäsovimus on pätemätön.

III Oikeudellinen arviointi

20. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy lähinnä, onko direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa tulkittava siten, että mainitun säännöksen soveltamisalaan kuuluu tilanne, jossa sähköisessä muodossa tehtävään etäsopimukseen ei sen tekohetkellä automaattisesti liity kuluttajan maksuvelvollisuutta, vaan tällainen velvollisuus syntyy tietyn myöhemmin ja mahdollisesti toteutuvin edellytyksin (esillä olevassa asiassa sillä edellytyksellä, että välittäjä onnistuu perimään saatavan takaisin).

21. Erityisesti ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, voidaanko asianomaisessa jäsenvaltiossa sovellettavan oikeuden (BGB:n 312j §:n 3 ja 4 momentti) nojalla katsoa, että kuluttajan sähköisessä muodossa tekemä etäsopimus on direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan säännösten mukaisesti pätevä, jos elinkeinonharjoittaja ei sen tekohetkellä nimenomaisesti viittaa siihen, että kuluttaja sitoutuu maksamaan kyseessä olevasta sopimukseen perustuvasta palvelusta.

22. Mikäli tällainen sopimus todetaan pätemättömäksi, on kuitenkin tutkittava, voiko tuomioistuin kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön (BGB:n 312j §:n 3 ja 4 momentti) nojalla direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti pysyttää sopimuksen vaikutukset, jos kuluttaja vastustaa riidanalaisen kohtuuttoman sopimusehdon soveltamista jättämistä.

23. Tapauksen tosiseikat ovat siis melko erikoisia: asunnon vuokraaja tekee etäsopimuksen, jolla antaa välittäjänä toimivalle elinkeinonharjoittajalle toimeksi periä takaisin saatavan, joka koostuu vuokralleantajalle liian korkeana vuokrana maksetusta summasta. Välittäjän vuokralleantajaa vastaan vireille paneman, summien takaisinperintää koskevan riita-asian käsittelyn yhteydessä vuokralleantaja vetoaa välittäjän ja vuokraajan välisen sopimuksen pätemättömyyteen, koska siinä on rikottu kansallisen oikeuden säännöstä, jolla direktiivi 2011/83 on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tämän säännöksen mukaan etäsopimuksen tekohetkellä näppäimessä, jota painamalla sopimus tehdään, on ilmoitettava yksiselitteisesti, että kuluttaja sitoutuu maksuvelvollisuuteen. Esillä oleva asiassa on kuitenkin pantava merkille, että kuluttajan maksuvelvollisuus on ehdollinen ja toteutuu vain sillä edellytyksellä, että välittäjä todella onnistuu perimään saatavan.

24. Lukuun ottamatta käsiteltäväksi ottamista koskevaa kysymystä, jota käsittelen lyhyesti jäljempänä, oikeudelliset kysymykset, joita on tarkasteltava, jotta ennakkoratkaisukysymykseen voidaan antaa hyödyllinen vastaus, ovat seuraavat: **a) sovelletaanko käsiteltävässä asiassa kyseessä olevaan ”ehdolliseen maksuun” direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan säännöstä; b) mikäli tähän vastataan myöntävästi, miten mainitussa säännöksessä tarkoitetun velvollisuuden noudattamatta jättäminen vaikuttaa allekirjoitettuun sopimukseen erityisesti siltä osin kuin kyseessä on kuluttajan tahto ja kolmannen osapuolen oikeus vedota sopimuksen mahdolliseen pätemättömyyteen?**

A Tutkittavaksi ottaminen

25. Aluksi on todettava, että pääasian vastapuoli vastustaa ennakkoratkaisukysymyksen tutkittavaksi ottamista, koska se katsoo, ettei kolmas osapuoli, joka esillä olevassa asiassa on vuokralleantaja, voi pätevästi vedota luovuttajan (vuokralaisen) ja toimeksisaajan välisen

oikeussuhteen pätemättömyyteen. Tästä seuraa, että kansallisen tuomioistuimen pyytämä direktiivin 2011/83 tulkinta on vastapuolen mukaan vireillä olevan riita-asian ratkaisun kannalta merkityksetöntä.

26. Näitä väitteitä ei kuitenkaan voida hyväksyä, koska kuten ennakkoratkaisukysymyksestä ja ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamista selvennyksistä ilmenee, pyydetty unionin oikeuden tulkinta liittyy pääasian kohteeseen. Kuten tiedetään, unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaa koskevilla kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, ettei unionin oikeuden tulkitsemisella, jota kansallinen tuomioistuin on pyytänyt, ole mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin, tai jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen.³

27. Nyt esillä olevassa asiassa kansallisen tuomioistuimen arvio, jonka edellä mainitut pyydetty selvennykset vahvistavat, näyttää vahvistavan tämän kysymyksen merkityksellisyyden, kunhan muistetaan, että on kansallisen tuomioistuimen tehtävä myöhemmin soveltaa pääasian oikeudenkäynnissä todettuja periaatteita.

28. Suullisessa käsittelyssä kävi ilmi, että vuokralainen on ilmaissut halunsa pysyä sidottuna sopimukseen, mikä on varmasti riita-asian ratkaisun kannalta merkityksellistä, mikäli se pitää paikkansa, myös jäljempänä esitettävien perusteiden valossa, mutta se ei mielestäni vaikuta kysymyksen tutkittavaksi ottamiseen, koska unionin tuomioistuimen on tältä osin tukeuduttava asiakirja-aineiston tietoihin ja kansallisen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyynnössä esittämiin päätelmiin. Joka tapauksessa se, että yksityinen päättää konkreettisessa tilanteessa olla vetoamatta säännöksen mukaiseen pätemättömyyteen, ei voi vaikuttaa arvioihin siitä, voidaanko ehdotonta maksuvelvollisuutta koskevia säännöksiä soveltaa ehdolliseen maksuvelvollisuuteen.

B Asiasisältö

1. Etäsopimuksia koskevat muotovaatimukset ja ”ehdollinen” maksu

29. Direktiivin 2011/83 pääasiallinen tavoite, sellaisena kuin se ilmenee sen 1 artiklasta, luettuna yhdessä johdanto-osan 4, 5 ja 7 perustelukappaleen kanssa, on osaltaan varmistaa sisämarkkinoiden moitteeton toiminta varmistamalla kuluttajansuojan korkea taso elinkeinonharjoittajien kanssa toteutettavissa liiketoimissa. Kuluttajansuoja unionin politiikoissa vahvistetaan SEUT 169 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 38 artiklassa.⁴

30. Kuten direktiivin 3 artiklasta ilmenee, sen soveltamisalaan kuuluvat elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien väliset etäsopimukset, joiden määritelmästä säädetään nimenomaisesti 2 artiklan 7 alakohdassa.

³ Tuomio 24.11.2020, Openbaar Ministerie (C-510/19, EU:C:2020:953, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) ja tuomio 24.2.2022, Tiketa (C-536/20, EU:C:2022:112, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

⁴ Ks. vastaavasti tuomio 10.7.2019, Amazon EU (C-649/17, EU:C:2019:576, 39 kohta); tuomio 7.4.2022, Fuhrmann-2 (C-249/21, EU:C:2022:269, 21 kohta).

31. Pääasiassa kyseessä olevan kaltaista asunnon vuokraajan (kuluttajan) ja elinkeinonharjoittajan välistä verkkosivustolla tehtyä toimeksiantosopimusta voidaan ilman muuta pitää direktiivin soveltamisalaan kuuluvana etäsopimuksena.
32. Kuluttajien turvallisuuden suojaamiseksi näiden liiketoimissa elinkeinonharjoittajien kanssa direktiivin 6 artiklassa asetetaan elinkeinonharjoittajalle velvollisuus toimittaa kuluttajalle selvällä ja ymmärrettävällä tavalla joukko olennaisia tietoja, jotta etäsopimus olisi pätevä.
33. Tältä osin direktiivin 8 artiklassa, johdanto-osan 39 perustelukappaleen valossa luettuna, viitataan lähinnä tiettyihin muotovaatimuksiin, joita on noudatettava.
34. Erityisesti 8 artiklan 2 kohdassa säädetään muuan muassa elinkeinonharjoittajan velvollisuudesta ilmoittaa kuluttajalle ennen sopimuksen allekirjoittamista selvästi ja helposti havaittavasti, että tilauksen tekemiseen liittyy maksuvelvollisuus.
35. Jos tilauksen tekeminen edellyttää näppäimen tai vastaavan toiminnon käyttöä, näppäin tai vastaava toiminto on lisäksi ”merkittävä helposti luettavalla tavalla ainoastaan sanoilla ’tilauksen tekemiseen liittyy maksuvelvollisuus’ tai vastaavalla yksiselitteisellä ilmaisulla, josta käy ilmi, että tilauksen tekemiseen liittyy velvollisuus maksaa elinkeinonharjoittajalle”. Jos elinkeinonharjoittaja ei noudata näitä muotovaatimuksia, sopimus tai tilaus ei sido kuluttajaa.
36. Näissä säännöksissä, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on niitä tulkinnut,⁵ korostetaan, että elinkeinonharjoittajan on sähköisessä muodossa tehtävän etäsopimuksen tekohetkellä ilmoitettava kuluttajalle selvästi, että sopimukseen perustuvaan palveluun liittyy maksuvelvollisuus. Näin ollen velvollisuus antaa nämä täsmälliset tiedot liittyy sopimusvelvollisuuden hyväksymiseen.
37. Sen selvittämiseksi, voiko kuluttaja sopimuksen sisällön nojalla ymmärtää direktiivin 8 artiklassa tarkoitetulla tavalla nimenomaan sopimuksen tekohetkellä sitoutuvansa maksuvelvollisuuteen, on arvioitava – pääasiassa esillä olevan kaltaisten – sähköisessä muodossa tehtyjen ja ehdollisen maksuvelvollisuuden sisältävien etäsopimusten luonnetta ja ominaispiirteitä.
38. Direktiivin sanamuotoon perustuva tulkinta, systemaattinen ja tulkinta ja sen tavoitteet johtavat mielestäni samaan ratkaisuun: direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädettyjä muotovaatimuksia sovelletaan myös tapauksessa, jossa kuluttajan maksuvelvollisuus syntyy vain tietyin edellytyksin, joiden toteutumiseen kuluttaja ei voi vaikuttaa.
39. Direktiivin sanamuodon osalta ilmauksessa, jonka mukaan ”elinkeinonharjoittajan on varmistettava, että kuluttaja tilausta tehdessään hyväksyy nimenomaisesti, että tilaukseen *liittyy* maksuvelvollisuus”, ei millään tavoin erotella toisistaan varmoja tai ”ehdollisia” korvauksia.
40. Kuten komissio perustellusti korostaa, jos unionin lainsäätäjä olisi halunnut rajoittaa tiedonantovaatimuksen koskemaan ainoastaan ehdotonta maksuvelvollisuutta, näin olisi tehty nimenomaisesti. Näin ei ole tehty.⁶ Sähköiseen sopimukseen ”liittyy” jo itsessään maksuvelvollisuus myös siinä tapauksessa, ettei tällainen velvollisuus synny poikkeuksetta vaan

⁵ Ks. erityisesti unionin tuomioistuimen direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan tulkinnasta tuomiossa 7.4.2022, Fuhrmann-2 (C-249/21, EU:C:2022:269), hiljattain esittämät huomautukset.

⁶ Komission kirjalliset huomautukset, 16 kohta.

ainoastaan mahdollisesti. Kuluttaja ei nimittäin voi vaikuttaa edellytyksiin, joiden toteutumisesta konkreettinen maksuvelvollisuus riippuu, eikä myöhemmin sopimuksen teon jälkeen tule toista tilannetta, jossa kuluttajaa pyydetäisiin sitoutumaan maksuvelvollisuuteen.

41. Keskiwertokuluttaja, jolla ei ole laajaa teknistä ja oikeudellista asiantuntemusta, ei ymmärrä, onko sopimus ehdollinen vai ei. Näin ollen pääasiassa esillä olevan kaltaisen sähköisessä muodossa tehtävän etäsopimuksen tekevän kuluttajan oikeuksien voidaan katsoa olevan asianmukaisesti suojattuja vain, jos tälle nimenomaisesti ilmoitetaan sillä hetkellä, jona hän napsauttaa näppäintä allekirjoittaakseen sopimuksen, että hän on sitoutumassa maksuvelvollisuuteen ilman, että hänen on tarpeen ilmaista tahtoaan uudelleen.

42. Vastapuolen pääasian oikeudenkäynnissä esittämistä erotteluista, joiden mukaan kyseessä ei tilanteen erityislaatuisuuden vuoksi ole varsinaisesti ”korvauksen maksaminen”, voidaan todeta vain, että korvauksen suorittaminen onnistumispalkkiona (success fee) on varsin yleinen tapa elinkeinonharjoittajien keskuudessa ja todellinen tapa maksaa suoritetusta palvelusta. Elinkeinonharjoittaja nimittäin valitsee yksipuolisesti, että korvaus peritään vain siinä tapauksessa, että tarjottu ammatillinen palvelu toteutuu suunnitellusti, eikä kuluttajalla ole tässä mitään osuutta. Tällaisen korvaustavan taustalla voi olla hyvin monenlaisia syitä, mutta enimmäkseen ne ovat puhtaasti kaupallisia ja niiden tarkoitus on innostaa kuluttajaa tekemään sopimus sen sijaan, että toimisi omissa nimissään. Tämä ei kuitenkaan mielestäni vaikuta siihen, että onnistumispalkkiota voidaan pitää korvauksena tai palkkiona.

43. Direktiivin systemaattinen tulkinta ja sen tavoitteet viittaavat samaan suuntaan. Kuten unionin tuomioistuin tuomiossa Fuhrmann-2⁷ selkeästi totesi, hyväksymishetki on ratkaiseva hetki tarjota kuluttajalle tietoja. Tältä osin unionin tuomioistuin korosti, että tilauksen tekeminen, johon liittyy kuluttajan maksuvelvollisuus, on menettelyssä olennainen vaihe, koska se merkitsee sitä, että kuluttaja hyväksyy paitsi etäsopimuksen myös sen, että maksuvelvollisuus sitoo häntä. Tämä tavoite eli korkeatasoisen kuluttajansuojan turvaaminen tiedonsaannin osalta vaarantuisi, jos katsottaisiin, että kuluttajan olisi ymmärrettävä tilausmenettelyssä vallitsevien olosuhteiden merkitsevän, että näppäintä tai vastaavaa toimintoa käyttämällä hän sitoutuu maksuvelvollisuuteen, vaikkei hän voi näppäimeen tai vastaavaan tällaiseen toimintoon tehdyn merkinnän perusteella ehdottoman varmasti havaita tällaista seurausta.

44. Maksuvelvollisuuden oikeudellisena edellytyksenä oleva sopimussuhde syntyy pikemminkin hetkellä, jona kuluttaja ilmaisee tahtonsa, toisin sanoen napsauttaessaan näppäintä, jolla allekirjoittaa sopimuksen.

45. Olen komission kanssa yhtä mieltä⁸ siitä, että myös säännöksen tehokkaaseen vaikutukseen perustuva tulkinta johtaa samaan tulokseen: siihen, että direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdassa säädettyjä muotovaatimuksia on noudatettava myös silloin, kun maksu on ”ehdollinen”, ja että tämä on todellakin ainoa tapa taata kuluttajien riittävä tiedonsaanti ja suoja näiden liiketoimissa elinkeinonharjoittajien kanssa. Usein kuluttajan tosiasiallinen maksuvelvollisuus perustuu myöhempiin tapahtumiin, joihin kuluttaja ei voi vaikuttaa, ja kaikkien tällaisten tapausten sulkeminen tiedonantovaatimuksen soveltamisalan ulkopuolelle heikentäisi kohtuuttomasti direktiivissä tarkoitettua kuluttajansuojan soveltamisalaa.

⁷ Ks. tuomio 7.4.2022, Fuhrmann-2 (C-249/21, EU:C:2022:269, 30 kohta).

⁸ Komission kirjalliset huomautukset, 21 kohta.

46. Vastapuoli katsoo, että ehdotetun kaltainen ratkaisu saattaisi olla omiaan aiheuttamaan kuluttajassa hämmennystä, koska tällöin ei olisi selvää, että maksuvelvollisuus on pelkästään mahdollinen ja sen toteutuminen edellyttää, että perusteettomasti maksetut maksut voidaan periä takaisin. Direktiivin tavoitteena olevan kuluttajansuojan huomioon ottaen katson, että velvollisuuden tosiasiallista laajuutta koskeva selvennys voidaan esittää sopimusehdoissa, jotka kuluttaja saa nähtäväkseen ennen maksuvelvollisuuden hyväksymistä. Vastakkainen ratkaisu, toisin sanoen se, että sopimusehdoissa viitattaisiin maksuvelvollisuuteen (vaikka ehdolliseenkin) ilman, että siihen viitattaisiin nimenomaisesti sopimuksen tekohetkellä, vaarantaisi direktiivin tavoitteet.

47. Edelleen on lisättävä, että toisin kuin vastapuoli näyttää väittävän, direktiivin tavoitteena oleva korkeatasoisen kuluttajansuojan takaaminen huomioon ottaen yritykselle ei aseteta mitään velvoitetta, johon nähden tämä päämäärä olisi tasapainotettava. On toisin sanoen vaikea ymmärtää, millaista haittaa tai vaivaa yritykselle aiheutuisi siitä, että näppäin olisi direktiivin säännösten mukainen.⁹

48. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy lisäksi, voidaanko tapauksessa, jossa maksuvelvollisuus on ehdollinen, näppäimen tekstiä laajentaa siten, että ilmaistaan, että maksuvelvollisuus syntyy vain tietyin edellytyksin. Myös tässä yhdyin komission kantaan,¹⁰ jonka mukaan direktiivin 2011/83 8 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu yksiselitteinen ilmaus sulkee pois tällaisen merkinnän sisällön laajennuksen. Siinä todetaan, että näppäimeen merkitään helposti luettavalla tavalla *ainoastaan* sanat ”tilauksen tekemiseen liittyvä maksuvelvollisuus” tai vastaava yksiselitteinen ilmaisu. Tämä vastaa lainsäätäjän tarkoitusta tiedottaa kuluttajaa sopimuksen tekohetkellä maksuvelvollisuudesta selkeästi ja yksiselitteisesti, ja lisätietojen lisääminen näppäimeen saattaisi vaarantaa sen selkeyden.

2. Muotovaatimusten rikkomisen vaikutukset sopimuksen pätevyyteen: kuluttajan tahto ja kolmannen osapuolen oikeus

49. Kuten komissio huomautuksissaan perustellusti muistuttaa,¹¹ direktiivin 2011/83 3 artiklan 5 kohdan mukaan tämä direktiivi ei vaikuta kansalliseen sopimusoikeuteen, kuten sopimuksen pätevyyttä, tekemistä tai vaikutuksia koskeviin sääntöihin, ellei niitä nimenomaisesti säännellä tällä direktiivillä.

50. Direktiivin 8 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa, joka koskee velvollisuutta ilmoittaa tilausta tehtäessä selvästi, että tilaukseen liittyy maksuvelvollisuus, säädetään ainoastaan, että jos elinkeinonharjoittaja ei noudata tätä alakohdtaa, ”sopimus tai tilaus ei sido kuluttajaa”.

51. Nyt esillä olevassa riita-asiassa elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen pätemättömyyteen ei kuitenkaan vetoa kuluttaja (vuokraaja) vaan kolmas osapuoli (vuokralleantaja), jonka edun mukaista sopimuksen toteaminen pätemättömäksi olisi varmasti, koska näin elinkeinonharjoittaja ei voisi esittää vaatimustaan häntä vastaan.

⁹ Ks. tuomio 7.4.2022, Fuhrmann-2 (C-249/21, EU:C:2022:269, 31 kohta), jonka mukaan siitä huolimatta, että direktiivin 2011/83 säännöksiä tulkittaessa on varmistettava saman direktiivin johdanto-osan 4 perustelukappaleessa tarkoitettu asianmukainen tasapaino korkeatasoisen kuluttajansuojan ja yritysten kilpailukykyyn välillä elinkeinonharjoittajan elinkeinovapautta kunnioittaen, käsiteltävässä tapauksessa tällaisella tasapainottamisella ei ole merkitystä, koska näppäimessä tai sähköisessä tilauksessa käytetyssä muussa toiminnossa olevan merkinnän tekemisestä ei aiheudu mitään sellaista huomionarvoista rasisusta, joka saattaisi haitata kyseessä olevien elinkeinonharjoittajien kilpailukykyä tai elinkeinovapautta.

¹⁰ Komission kirjalliset huomautukset, 24 kohta.

¹¹ Komission kirjalliset huomautukset, 27 kohta.

52. Kuten unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee,¹² kohtuuttomia sopimusehtoja ei voida soveltaa, ellei kuluttaja vastusta niiden soveltamista jättämistä. Näin ollen tapauksessa, jossa kuluttaja ilmaisee suostumuksensa siihen, että kohtuuttomat sopimusehdot pysytetään, tällaisia sopimusehtoja koskevaa suojajärjestelmää ei sovelleta. Sen soveltaminen nimittäin johtaisi vääristöviin ja direktiivin 2011/83 hengelle vieraisiin vaikutuksiin, sillä kuluttajan oman edun suojaamiseen liittyvät näkökohdat on määritelty siinä ehdottoman ensisijaisiksi.

53. Direktiivin 8 artiklan ulottuvuus siltä osin kuin sillä säädetään, että tilaus ei sido kuluttajaa, ei näin ollen ole ehdoton; kuten unionin tuomioistuin on edellä mainituissa tuomioissa todennut, kuluttajan tahto siis rajoittaa sitä.

54. Nyt esillä olevassa asiassa tämä merkitsee sitä, että riidanalaisen sopimusehdon pätemättömyyden toteaminen ja siitä seuraava sopimusehdon ja tässä tapauksessa koko kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisen sopimuksen toteaminen pätemättömäksi riippuu kuluttajan tahdosta, sillä sopimusehdon pätemättömyydestä on säädetty nimenomaan hänen suojakseen.

55. Tämä merkitsee mielestäni sitä, että ellei kansallisessa oikeudessa toisin säädetä (jäsenvaltioiden menettelyllisen itsemääräämisoikeuden vuoksi), kolmannella osapuolella on oikeus vedota elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen sopimusehdon pätemättömyyteen, jos hänellä on siihen intressi, koska hän on riita-asiassa vastaajana mainitun sopimuksen perusteella. Tuomioistuimen on kuitenkin arvioitava, onko kolmannen osapuolen ja kuluttajan etu yhtenevä (tai ainakin, voiko kolmannen osapuolen intressi edistää kuluttajan suojaa) vai eroavatko ne toisistaan. Viimeksi mainitussa tapauksessa on niin, että koska kuluttajansuojaa koskevilla direktiiveissä tarkoitettu pätemättömyys kuuluu ”pätemättömyyden, jolla on suojaamistarkoitus” luokkaan riippumatta sen täsmällisestä määrittelystä kansallisessa oikeudessa, tuomioistuimen on ratkaistava asia kuluttajan tahdon mukaisesti. Jos kuluttaja ilmaisee selkeästi tahtovansa pysyttää sopimusehdon ja sopimuksen vaikutuksen, ei ole muita vaihtoehtoja kuin hylätä kolmannen osapuolen vaatimus pätemättömäksi toteamisesta.¹³

56. Ellei kansallinen oikeus ole esteenä, katson, että kolmannella osapuolella on oikeus vedota elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen sopimusehdon mahdolliseen pätemättömyyteen, jos hänellä on siihen intressi, mutta koska 8 artiklassa tarkoitettulla pätemättömyydellä on ”suojaamistarkoitus”, kuluttaja kuitenkin ratkaisee aina, tahtooko hän hyötyä pätemättömyydestä vai pysyttää myöhemmin pätemättömän sopimusehdon vaikutukset (suhteellinen pätemättömyys). On näin ollen poissuljettua, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen sopimusehto voitaisiin todeta virheellisenä pätemättömäksi kolmannen osapuolen aloitteesta kuluttajan – jonka suojaksi lainsäädäntötoimi on annettu – tahdon ja edun vastaisesti.

¹² Ks. vastaavasti tuomio 4.6.2009, Pannon GSM (C-243/08, EU:C:2009:350); tuomio 17.12.2009, Martín Martín (C-227/08, EU:C:2009:792); tuomio 3.10.2019, Dziubak (C-260/18, EU:C:2019:819). Ks. lisäksi Annarita Freda, Riflessioni sulle c.d. nullità di protezione sul potere-dovere di rilevazione officiosa, teoksessa Ricerche Giuridiche, 2013, II, s. 583; Stefano Milanese, Le pronunce Pannon ed Eva Martin Martin sulla rilevabilità d’ufficio delle nullità di protezione, teoksessa Giurisprudenza Commerciale, 2010, II, s. 801; Stefano Pagliantini, La nullità di protezione tra rilevabilità d’ufficio e convalida, teoksessa Persona e Mercato, 2009, I, s. 26; Rosalba Alessi, Nullità di protezione e poteri del giudice tra Corte di Giustizia e sezioni unite della Cassazione, teoksessa Europa e Diritto Privato, 2014, IV, s. 1173.

¹³ Kuten vastapuoli suullisessa käsittelyssä 27.9.2023 antamissaan vastauksissa huomautti, vuokraaja oli vahvistanut tahtovansa pysyttää sopimuksen kohtuuttomasta sopimusehdesta huolimatta. Erityisesti ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ilmaisemien, riidanalaisen sopimusehdon pätevyyttä koskevien epäilyjen vuoksi vastapuoli oli ottanut yhteyttä vuokraajaan ja tiedustellut tältä nimenomaan, tahtooko tämä kaikesta huolimatta tehdä sopimuksen, mihin vuokraaja vastapuolen mukaan oli vastannut myöntävästi.

57. Viimeinen, säännöksen rikkomisen vaikutuksia koskeva kysymys koskee kansallisen säännöksen (BGB:n 312j §:n 3 ja 4 momentti) ja direktiivin 2011/83 8 artiklan 3 kohdan sanamuotojen eroja.

58. Kansallisen säännöksen, jolla direktiivi 2011/83 on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä, tekstissä todetaan nimittäin lähinnä, että sopimuksen voidaan katsoa syntyneen vain, jos elinkeinonharjoittaja noudattaa siinä säädettyjä velvollisuuksiaan. On selvää, ettei merkitysero ole direktiivin sanamuotoon nähden merkityksetön, sillä siitä puuttuu kokonaan viittaus kuluttajan tahtoon. Tästä voidaan kenties päätellä, että kansallisen oikeuden mukaan sopimuksen pätemättömyys on ehdoton, mikäli säädettyjä muotovaatimuksia ei ole noudatettu.

59. On kansallisen tuomioistuimen tehtävä tutkia, voidaanko kansallista oikeutta tulkita unionin oikeuden mukaisesti unionin tuomioistuimen vakiintunutta oikeuskäytäntöä soveltaen. Unionin oikeuden mukaisen tulkinnan periaate nimittäin edellyttää, että kansalliset tuomioistuimet tekevät toimivaltansa rajoissa kaiken mahdollisen ottamalla huomioon kansallisen oikeuden kokonaisuudessaan ja soveltamalla siinä hyväksytyjä toimintatapoja taatakseen kyseessä olevan direktiivin täyden tehokkuuden ja päätyäkseen ratkaisuun, joka on direktiivillä tavoitellun päämäärän mukainen. Tähän vaatimukseen tulkita kansallista oikeutta unionin oikeuden mukaisesti nimenomaan sisältyy kansallisten tuomioistuinten velvollisuus muuttaa tarpeen vaatiessa vakiintunutta oikeuskäytäntöä, jos se perustuu direktiivin tavoitteiden kanssa ristiriitaiseen kansallisen oikeuden tulkintaan. Niinpä kansallinen tuomioistuin ei voi katsoa pätevästi, että sen on mahdoton tulkita kansallista säännöstä unionin oikeuden mukaisesti vain sen takia, että sitä on vakiintuneesti tulkittu tavalla, joka ei sovi yhteen unionin oikeuden kanssa.¹⁴ Velvollisuudelle tulkita kansallista oikeutta unionin oikeuden mukaisesti on kuitenkin tiettyjä rajoituksia, eikä se voi olla erityisesti perustana kansallisen oikeuden *contra legem*-tulkinnalle.¹⁵

60. Arvioidessaan, onko kansallista oikeutta mahdollista tulkita direktiivin tekstin ja hengen mukaisesti, kansallisen tuomioistuimen on nyt esillä olevassa asiassa näin ollen otettava huomioon kansallinen oikeus kokonaisuudessaan samoin kuin lojaliteettiperiaate.

61. Erityisesti nyt esillä olevassa tapauksessa, jossa käy ilmi vuokraajan tahto pysyä sidottuna vastapuolen verkkosivustolla tehtyyn sopimukseen, kansallinen tuomioistuin voisi tulkita 312j §:n 3 ja 4 momenttia siten, että kohtuutonta sopimusehtoa ei jätetä soveltamatta, ja pysyttää siten pääasiassa esillä olevan vastapuolen ja vuokraajan välisen sopimussuhteen vaikutukset.¹⁶

¹⁴ Ks. tuomio 6.11.2018, Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften (C-684/16, EU:C:2018:874, 59 ja 60 kohta).

¹⁵ Ks. tuomio 6.10.2021, Sumal (C-882/19, EU:C:2021:800, 72 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

¹⁶ Corte di Cassazione (ylin tuomioistuin, Italia), yhdistetyt jaostot, teki vastaavan ratkaisun 4.11.2019 annetussa tuomiossa nro 28314. Tältä osin ks. Tommaso Febbrajo, *Usò selettivo della nullità di protezione tra buona fede e principi rimediali di effettività, proporzionalità e dissuasività*, in *Persona e Mercato*, 2021, II, s. 345; Giuseppe Vettori, *Nullità selettive e riequilibrio effettivo. L'evoluzione della buona fede*, teoksessa *Persona e Mercato*, 2019, IV, s. 21; Chiara Sartoris, *La sentenza delle sezioni unite sulla nullità selettiva: tra protezione e buona fede*, teoksessa *Persona e Mercato*, 2019, IV, s. 69.

IV Ratkaisuehdotus

62. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta 25.10.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/83/EU 8 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa on tulkittava siten, että

kun on kyse sähköisessä muodossa tehtävästä etäsopimuksesta, joka edellyttää näppäimen tai muun vastaavan toiminnon käyttöä, tällaisessa näppäimessä käytettävän ilmaisun on täytettävä mainitun säädöksen vaatimukset myös siinä tapauksessa, että kuluttaja sitoutuu sopimuksen tekohetkellä maksuvelvollisuuteen, jonka toteutuminen riippuu tulevasta tapahtumasta, johon kuluttaja ei voi vaikuttaa. Edellytyksenä on, että kuluttaja ei voi myöhemmin ilmaista sitoutuvansa maksuvelvollisuuteen.